

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.001.03.2021

Regina Chrzanowska
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie
Bieszczadzka 5, 38-400 Krosno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowych z Funduszu Pracy na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, ul. Bieszczadzka 5, 38-400 Krosno, zwany dalej PUP lub Urząd
Kierownik jednostki kontrolowanej	Regina Chrzanowska, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie, od 1 listopada 2000 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Marek Wójtowicz, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/7/2021 z 11 stycznia 2021 r.

(akta kontroli str.1-3)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez PUP dotacji celowej z Funduszu Pracy (FP) na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej (tj. na wypłatę wsparcia, o którym mowa w art. 15zzc-15zzda ustawy o COVID-19²). Ocenie podlegało w szczególności wykorzystanie tych środków na wypłatę: - pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, - pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowych; - dofinansowania dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: - szczegółowa kontrola losowo wybranych wniosków pod względem terminowości i prawidłowości ich rozpatrywania, - analiza prawidłowości i terminowości wypłaty środków wynikających z ww. wniosków, - kontrola prawidłowości dokonywania umorzeń i rozliczeń przyznanego wsparcia. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego.</i>

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842) – zwana dalej ustawą o COVID-19

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez PUP w 2020 r. dotacji celowych z FP na wypłatę wsparcia, o którym mowa w art.15zzc-15zzda ustawy o COVID-19.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych, w żadnym z obszarów wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli, nie wykryto nieprawidłowości. Dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem na wypłatę pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowych i na wypłatę dofinansowania dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników. Przyznając ze środków dotacji wsparcie, PUP weryfikował uprawnienia wnioskodawców do jego przyznania oraz uprawnienia do umorzenia przyznanych w jego ramach pożyczek i rozliczenia dofinansowania.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji z FP.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Pożyczki bezzwrotne z FP na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy (art. 15zzd ustawy o COVID-19).

Na wypłatę pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, PUP otrzymał środki FP w wysokości 31 916 tys. zł.

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 6755 wniosków, w tym 3455 elektronicznie i 3300 w formie papierowej.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. rozpatrzono 6754 wnioski, w tym 3454 złożone elektronicznie i 3300 w postaci papierowej; jeden wniosek pozostał nierozpatrzony. Zaakceptowano 6276 wniosków (3140 złożonych elektronicznie i 3136 w formie papierowej), niezaakceptowanych zostało 478 wniosków (314 złożonych elektronicznie i 164 w postaci papierowe).

PUP nie posiadał danych dotyczących liczby wniosków złożonych przez mikroprzedsiębiorców, którzy nie zatrudniają i nigdy nie zatrudniali pracowników⁵.

(akta kontroli, str. 4-17, 39-41)

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 6276 umów pożyczki z mikroprzedsiębiorcami. Do dnia 31 grudnia 2020 r. w ramach tych umów wypłacono wsparcie w kwocie 31 292,3 tys. zł. Do PUP nie wpłynęły skargi od przedsiębiorców

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Jak wyjaśniła Dyrektor PUP przyczyną braku tych danych było usunięcie z wniosku o pożyczkę przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od ok. połowy kwietnia 2020 r., pozycji dotyczącej stanu zatrudnienia.

dotyczące opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przedmiotową pożyczkę oraz dotyczące jej wypłaty.

PUP zapewnił możliwość składania wniosków w swojej siedzibie⁶.

Przed podjęciem decyzji o umorzeniu pożyczki, o którym mowa w art. 15zzd ust. 7 ustawy o COVID-19 oraz § 3 ust. 1 umowy pożyczki⁷, PUP sprawdzał czy pożyczkobiorca prowadził działalność przez okres trzech miesięcy od dnia jej udzielenia. Sprawdzenia dokonywano wykorzystując system Syriusz⁸, który posiadał funkcję weryfikacji prowadzenia działalności przez pożyczkobiorcę pod kątem umorzenia, otrzymując w efekcie jeden z trzech komunikatów: „do umorzenia”, „do zwrotu” lub „do wyjaśnienia”. Pożyczki określone przez system jako: „do wyjaśnienia” i „do zwrotu” były dodatkowo weryfikowane przez pracowników PUP w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) lub w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Jak podała w wyjaśnieniu Dyrektor PUP, wrywkowo weryfikacji poddawane były również pożyczki, dla których system podał komunikat „do umorzenia”. Weryfikacja ta polegała na sprawdzeniu w bazie danych CEDIG lub KRS, czy przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą.

W ramach prowadzonych weryfikacji warunków umorzenia pożyczek, PUP nie przeprowadzał kontroli u przedsiębiorców.

Dyrektor PUP wyjaśniła m.in., że: *powodem nie prowadzenia fizycznych kontroli u przedsiębiorców był brak regulacji w tym zakresie w ustawie o COVID-19 i w zawartych umowach. Ponadto skontrolowanie w takiej formie tak dużej ilości podmiotów nie było możliwe ze względu na zasoby kadrowe Urzędu oraz dużą ilość nowych wniosków wpływających do Urzędu, który w tym czasie realizował również zadania wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia⁹. Jednocześnie w dalszym ciągu obowiązywał stan epidemii, w którym konieczne było ograniczenie kontaktów fizycznych w społeczeństwie.*

(akta kontroli, str. 15-17, 39-45, 55)

Do 31 grudnia 2020 r. PUP zweryfikował w zakresie spełniania warunków do umorzenia 6234 umowy pożyczki, co stanowiło 100% takich umów zawartych do końca sierpnia 2020 r. Umorzono spośród nich 6230 pożyczek, a w stosunku do czterech umów stwierdzono, że warunek będący podstawą umorzenia pożyczki – prowadzenie przez przedsiębiorców działalności gospodarczej przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki (art. 15zzd ust. 7 ustawy o COVID-19) – nie został spełniony.

Należności PUP z tytułu pożyczek na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosły 212,1 tys. zł, w tym zaległości 2,1 tys. zł. Z tytułu spłaty pożyczek, do dnia 31 grudnia 2020 r. na konto PUP wpłacone zostały środki w kwocie 2,9 tys. zł.

Zaległości powstały w związku z brakiem spłaty należnych rat pożyczek przez dwóch przedsiębiorców. PUP dochodził tych należności, zgodnie z art. 15zzd ust. 9 ustawy o COVID-19. Działając na podstawie § 4 ust. 4 i 5 umowy pożyczki¹⁰ w jednym przypadku, w związku z niewpłaconiem dwóch kolejnych rat (za grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r.) umowa została rozwiązana i wyznaczono Przedsiębiorcy 30-dniowy

⁶ Taka możliwość istniała dla wszystkich form wsparcia

⁷ https://pliki.praca.gov.pl/Tarcza_antykryzysowa/15zzd_pożyczki/15zzd_umowa_pożyczki_v5_24.06.2020.pdf

⁸ Dedykowany system teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy

⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.)

¹⁰ https://pliki.praca.gov.pl/Tarcza_antykryzysowa/15zzd_pożyczki/15zzd_umowa_pożyczki_v5_24.06.2020.pdf

termin do zwrotu pożyczki¹¹. W drugim przypadku, w związku z ogłoszeniem przez Sąd upadłości konsumenckiej Przedsiębiorcy, w wyznaczonym terminie PUP zgłosił wierzytelność do Syndyka.

(akta kontroli, str. 21-38, 41-45, 53-54)

Kontrolą objęto, wybrane losowo:

- 10 niezaakceptowanych wniosków o pożyczkę bezzwrotną (odmowy przyznania pożyczki) w wysokości 50 tys. zł,
 - jeden wniosek nierozpatrzony na dzień 31 grudnia 2020 r. na kwotę 5 tys. zł,
 - 40 wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 200 tys. zł, w tym 20 złożonych w wersji papierowej oraz 20 złożonych w wersji elektronicznej.
- Analiza 10 wniosków niezaakceptowanych wykazała, że zostały one rozpatrzone w terminie od jednego do 23 dni od daty wpływu. Przedsiębiorcy niezwłocznie zostali powiadomieni o braku akceptacji wniosku (w czterech przypadkach pisma przekazano w dniu rozpatrzenia wniosku, a w pozostałych sześciu w okresie od jednego do pięciu dni). Brak akceptacji wniosków był uzasadniony i wynikał ze:
- złożenia wniosku przez spółkę cywilną, która nie posiada osobowości prawnej (trzy wnioski)¹²,
 - skierowania wniosku do niewłaściwego terytorialnie urzędu pracy (dwa wnioski),
 - złożenia wniosku w okresie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej (dwa wnioski),
 - złożenia błędnie wypełnionego wniosku (jeden wniosek), a także
 - z braku zatrudniania pracowników (dwa wnioski)¹³.

Analiza wniosku nierozpatrzonego na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazała, że został on złożony w dniu 31 grudnia 2020 r. i rozpatrzono go w dniu 7 stycznia 2021 r.

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych wykazała, że trzy z nich zostały rozpatrzone po upływie jednego dnia od złożenia, a pozostałe 37 w okresie od dwóch do 25 dni od złożenia.

Badane wnioski Urząd weryfikował pod względem spełniania wymogów formalnych (kompletność wniosku i załączników) oraz spełniania kryteriów przyznania pożyczki. Weryfikacja danych, podanych we wniosku, prowadzona była na podstawie CEIDG, KRS oraz w bazie REGON. Umożliwiała ona sprawdzenie nazwy przedsiębiorcy, siedziby prowadzenia działalności gospodarczej, czy działalność była prowadzona w wymaganych okresach, czy wniosek złożyła osoba uprawniona. Dodatkowo, we wnioskach weryfikowanych w czerwcu 2020 r. sprawdzano numer konta bankowego wnioskodawcy na podstawie listy podatników VAT. Prowadzone w ramach weryfikacji czynności dokumentowane były wydrukami z CEIDG lub KRS oraz w rejestrze elektronicznym wniosku w rubryce „uwagi”.

Wypłaty pożyczek dokonane zostały w terminie do dwóch dni roboczych od daty zaakceptowania wniosku, co było zgodne z § 1 ust. 3 umów pożyczki zawartych z przedsiębiorcami.

¹¹ Termin ten liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia. Pismo w tej sprawie przesłane zostało w dniu 28 stycznia 2021 r. i do dnia kontroli tj. do 2 lutego 2021 r. Przedsiębiorca nie odebrał wypowiedzenia.

¹² W takich przypadkach, zgodnie z art. 15zzd ustawy o COVID-19 o pożyczkę mógł ubiegać się każdy ze współników w związku ze swoją działalnością gospodarczą.

¹³ Zgodnie z art. 15zzd ust. 2 i 7 ustawy o COVID-19 w brzmieniu obowiązującym do dnia 18 kwietnia 2020 r. przedsiębiorca we wniosku zobowiązany był wykazać zatrudnienie, a warunkiem umorzenia pożyczki było nie zmniejszenie tego zatrudnienia. Na podstawie tych regulacji wymogiem przyznania pożyczki było zatrudnianie pracowników. W brzmieniu obowiązującym od 18 kwietnia 2020 r. zapisy te zostały zmienione i mikroprzedsiębiorca nie musiał wykazywać zatrudnienia pracowników. Przedsiębiorcy złożyli ponowne wnioski i uzyskali wsparcie.

Przyjęta forma złożenia wniosków w postaci papierowej wynikała z decyzji przedsiębiorców.

Wszystkie badane pożyczki zostały umorzone. Weryfikacji spełniania warunku do umorzenia dokonywano w systemie Syriusz, następnego dnia po upływie trzech miesięcy od zawarcia umowy. Potwierdzenie prowadzenia weryfikacji dokumentowane było w systemie Syriusz w postaci elektronicznej.

Informację pisemną wraz z harmonogramem spłaty pożyczki przesyłano wyłącznie do przedsiębiorców, którzy nie spełniali warunków umorzenia. W przypadku spełniania tych warunków, pożyczki były umarzane z urzędu. Przedsiębiorców nie informowano indywidualnie o umorzeniu pożyczki.

Informacja, że umorzenie pożyczki będzie następowało z urzędu na podstawie informacji z CEIDG lub KRS, pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej przez trzy miesiące od dnia wypłaty pożyczki, umieszczona została na stronie internetowej Urzędu. W tym samym komunikacie zawarto zapis, iż informację pisemną wraz z harmonogramem spłaty pożyczki otrzymają wyłącznie przedsiębiorcy, którzy nie spełnią warunku umorzenia, tj. zawieszą lub zamkną działalność przed upływem trzech miesięcy od daty wypłaty pożyczki przez urząd pracy.

(akta kontroli, str. 46-50)

1.2. Pożyczki bezzwrotne z FP na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowych (art. 15zzda ustawy o COVID-19).

Na wypłatę pożyczek bezzwrotnych ze środków FP na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej PUP otrzymał środki w wysokości 439,5 tys. zł.

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 167 wniosków, w tym 49 elektronicznie i 118 w formie papierowej.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. rozpatrzono wszystkie ww. wnioski. Zaakceptowano 146 z nich (37 złożonych elektronicznie i 109 w postaci papierowej), nie zaakceptowano 21 wniosków (12 złożonych w formie elektronicznej i dziewięć w wersji papierowej).

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 146 umów z organizacjami pozarządowymi. Do 31 grudnia 2020 r. z tego tytułu wypłacono wsparcie w kwocie 431,7 tys. zł.

Do PUP nie wpływały skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przedmiotową pożyczkę czy też wypłaty pożyczki.

(akta kontroli, str. 4-17, 55-57)

Przed podjęciem decyzji o umorzeniu pożyczki, o którym mowa w art. 15zzda ust. 7 ustawy o COVID-19 oraz w § 3 umowy pożyczki¹⁴, PUP sprawdzał czy pożyczkobiorca prowadził działalność przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. Sprawdzenia dokonywano wykorzystując system Syriusz oraz CEDIG, KRS i REGON.

Do 31 grudnia 2020 r. zweryfikowano 69 umów, co stanowiło 100% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r. Wszystkie umowy spełniały warunki, będące podstawą umorzenia pożyczki.

Należności PUP z tytułu pożyczek udzielonych na podstawie art. 15zzda ustawy o COVID-19 na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiły 123,7 tys. zł. Zaległości nie było.

(akta kontroli, str. 21-28, 57-60, 66-68)

¹⁴ https://pliki.praca.gov.pl/Tarcza_antykrzysowa/15zzda_pożyczki_org/15zzda_umowa_z_zal_v1_24.06.2020.pdf

Kontrolą objęto, losowo wybrane:

- 10 wniosków organizacji pozarządowych o pożyczkę bezzwrotną niezaakceptowanych (stanowiących odmowę przyznania pożyczki) o wartości 38,9 tys. zł,
- 40 wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 119,2 tys. zł, w tym 20 złożonych w wersji papierowej oraz 20 wniosków złożonych w wersji elektronicznej.

Nie było wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r.

Analiza 10 wniosków niezaakceptowanych wykazała, że zostały one rozpatrzone w terminie od jednego do 14 dni od daty wpływu. Organizacje pozarządowe niezwłocznie zostały powiadomione o braku akceptacji wniosku¹⁵. Brak akceptacji był uzasadniony i wynikał z:

- niespełniania warunków określonych w art. 15zzda ust. 3 ustawy o COVID, zgodnie z którym wysokość pożyczki nie może przekraczać 10% przychodów roku bilansowego (trzy wnioski),
- zawieszenia lub zakończenia prowadzenia działalności przez organizację pozarządową (dwa wnioski),
- niewystępowania organizacji pod wskazanym nr NIP (jeden wniosek),
- niezgodnego nr REGON podanego we wniosku z nr w KRS (jeden wniosek),
- złożenia wniosku przez osobę nieuprawnioną (jeden wniosek),
- rezygnacja podmiotu (jeden wniosek)
- braków formalnych we wniosku (jeden wniosek).

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych wykazała, że siedem z nich zostało rozpatrzonych w dniu złożenia, 17 po upływie jednego dnia od złożenia, a pozostałe 16 w okresie od dwóch do sześciu dni od złożenia.

Badane wnioski PUP weryfikował pod względem formalnym (kompletność wniosku i załączników) oraz spełniania kryteriów przez wnioskodawców. Weryfikacja danych podanych we wniosku prowadzona była na podstawie danych zawartych w KRS, REGON i CEIDG oraz w innych rejestrach np. w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich, ewidencji prowadzonej przez starostę/prezydenta miasta itp. Sprawdzano zgodność danych wykazanych we wniosku z danymi ujawnionymi w wymienionych rejestrach, czy wniosek został złożony przez osobę uprawnioną, czy organizacja pozarządowa prowadziła działalność gospodarczą/statutową przed 1 kwietnia 2020 r. W systemie Syriusz sprawdzano, czy organizacja nie uzyskała pożyczki w innym PUP. Fakt weryfikacji wniosku potwierdzano wydrukiem z rejestrów oraz wpisem w rejestrze elektronicznym wniosku w rubryce „uwagi”. Nie było dokumentacji potwierdzającej prowadzenie weryfikacji deklarowanych przez wnioskodawców przychodów.

Dyrektor PUP wyjaśniła m.in., że *wysokość podawanych przychodów weryfikowano w przypadkach kiedy we wniosku nie podano ich wysokości lub podana wysokość była wyższa od dopuszczalnej (art. 15zzda ustawy o COVID-19). W pozostałych przypadkach wysokość przychodów przyjmowano na podstawie oświadczeń wnioskodawców.*

Wyплаты pożyczek dokonane zostały w przeciągu dwóch dni roboczych od dnia zaakceptowania wniosku.

Przyjęta forma złożenia wniosków w postaci papierowej wynikała z decyzji podmiotów.

¹⁵ W siedmiu przypadkach pisma przekazano w dniu rozpatrzenia wniosku, a w pozostałych trzech następnego dnia

Dla 39 wypłaconych pożyczek upłynął trzymiesięczny okres od ich udzielenia uprawniający do umorzenia. Umowy te PUP zweryfikował w zakresie spełniania warunków umorzenia i uznał, że wszyscy pożyczkobiorcy spełniali te warunki (art. 15zzda ust. 7 ustawy o COVID-19), a pożyczki zostały umorzone.

Weryfikacji spełniania warunków do umorzenia dokonywano w systemie Syriusz, następnego dnia po upływie trzech miesięcy od zawarcia umowy. Potwierdzenia prowadzenia weryfikacji dokumentowane było w systemie Syriusz w postaci elektronicznej.

(akta kontroli, str. 61-68)

1.3. Dofinansowanie z FP dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników (art. 15zzc ustawy o COVID-19).

Na wypłatę dofinansowania z FP dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniającymi pracowników PUP otrzymał środki w kwocie 8282,7 tys. zł.

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 1740 wniosków od takich osób, w tym 939 elektronicznie i 801 w formie papierowej. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone do dnia 31 grudnia 2020 r. Zaakceptowano 1335 wniosków (708 złożonych elektronicznie i 627 w postaci papierowej), niezaakceptowanych zostało 405 wniosków (231 złożonych elektronicznie i 174 w formie papierowej).

Na dzień 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 1335 umów z przedsiębiorcami. Do 31 grudnia 2020 r. wypłacono wsparcie w kwocie 7393,1 tys. zł z tytułu wszystkich podpisanych umów. PUP nie posiadał zobowiązań z tego tytułu.

(akta kontroli, str. 4-20, 69-71)

Do PUP nie wpływały skargi, dotyczące opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przyznanie dofinansowania dla ww. przedsiębiorców.

PUP zweryfikował wnioski o dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, złożone przez takich przedsiębiorców, w zakresie prowadzenia przez nich działalności gospodarczej przez okresy, na które dostali wsparcie oraz potwierdzenia niezatrudniania przez nich pracowników. Weryfikacje prowadzono na podstawie danych wykazanych w CEIDG i REGON oraz w systemie Syriusz – funkcja ZUS. W wyniku prowadzonej weryfikacji nie stwierdzono okoliczności, zobowiązujących te osoby do zwrotu środków. W trakcie prowadzonych weryfikacji nie prowadzono kontroli u przedsiębiorców¹⁶.

W wyniku weryfikacji w zakresie niezatrudniania pracowników, w jednym przypadku nie wypłacono ostatniej raty dofinansowania przyznanego na okres od lipca do września 2020 r., w związku z zatrudnieniem przez przedsiębiorcę od 15 września 2020 r. pracownika.

W PUP nie było dokumentacji potwierdzającej prowadzenia weryfikacji, czy przedsiębiorca nie przeznaczał otrzymanego dofinansowania na pokrycie tej części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, która została sfinansowana z innych środków publicznych (§ 2 ust. 3 umowy¹⁷).

Dyrektor PUP wyjaśniła m.in., że: *biorąc pod uwagę bardzo dużą ilość składanych wniosków o dofinansowanie oraz mając na uwadze ograniczone zasoby kadrowe, które umożliwiałyby przeprowadzenie kontroli w tym zakresie Urząd odłożył czynności kontrolne w zakresie właściwego wydatkowania przyznanego środków na okres*

¹⁶ Wyjaśnienia w tym zakresie zawarto w pkt 1.1 wystąpienia

¹⁷https://pliki.praca.gov.pl/Tarcza_antykryzysowa/15zzc_samoatrudnieni/15zzc_umowa_wniosek_samoatrudnieni_v9_11.09.2020.pdf

późniejszy. W wyjaśnieniach z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹⁸ (MRPiPS) zwrócono uwagę, iż ustawa nie określa terminów, w których przedsiębiorca ma wydatkować przyznane wsparcie. W tej sytuacji trudno jest jednoznacznie określić właściwy okres, w którym przedsiębiorca miałby ponieść wydatki związane z pokryciem części kosztów dofinansowania, jeszcze trudniej wskazać właściwy moment dla przeprowadzenia czynności sprawdzających. Zapisy ustawy o COVID-19 nie wskazują sposobu kontroli wydatkowanych środków. Umowa o wypłatę dofinansowania, przygotowana przez MRPiPS nie określa kiedy i kto ma dokonać kontroli prawidłowości wydatkowania otrzymanych środków, nakłada jedynie na przedsiębiorcę obowiązek nie przeznaczenia dofinansowania na pokrycie tej części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, która została sfinansowana z innych środków publicznych.

Do dnia dzisiejszego MRPiPS nie wskazało sposobu kontrolowania wydatkowanych środków u przedsiębiorcy. Urząd nie ma możliwości sprawdzenia, które koszty zostały zapłacone z otrzymanych wcześniej środków, a które z wypłaconego przez Urząd dofinansowania. Dlatego też podczas rozliczania zawartych umów Urząd kierował do przedsiębiorców pismo, w którym zastrzegał sobie możliwość przeprowadzenia kontroli prawidłowości wydatkowania otrzymanych środków w okresie trzech lat od udzielenia dofinansowania. Tym samym nie zamknął drogi do przeprowadzenia takiej kontroli w terminie późniejszym, kiedy będzie posiadał do tego zasoby kadrowe i kiedy będą doprecyzowane zapisy prawne w tym zakresie.

(akta kontroli, str. 55, 72-92)

Kontrolą objęto, losowo wybrane:

- 10 wniosków o pożyczkę bezzwrotną niezaakceptowanych (stanowiących odmowę przyznania pożyczki) o wartości 54,1 tys. zł,
- 40 wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) na kwotę 234,8 tys. zł, w tym 20 złożonych w wersji papierowej oraz 20 złożonych w wersji elektronicznej. Nie było wniosków nierozpatrzonych na dzień 31 grudnia 2020 r.

Analiza 10 wniosków niezaakceptowanych wykazała, że zostały one rozpatrzone w okresie od jednego do 13 dni od wpływu. O braku akceptacji przedsiębiorcy zostali poinformowani w terminach od jednego do ośmiu dni od rozpatrzenia. Brak akceptacji wniosków był uzasadniony z powodu:

- złożenia podwójnego wniosku (dwa wnioski),
- nieprowadzenia działalności gospodarczej w wymaganych okresach (trzy wnioski),
- złożenia wniosku po terminie naboru (jeden wniosek),
- zatrudniania pracownika (jeden wniosek),
- uwzględnienia niewłaściwych okresów do wyliczenia spadków obrotów lub wskazania wysokości spadku obrotów niekwalifikującego się do dofinansowania (trzy wnioski).

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych wykazała, że trzy z nich zostały rozpatrzone w dniu złożenia, 12 po upływie jednego dnia od złożeniu i 25 w okresie od dwóch do 13 dni od złożenia. Badane wnioski PUP weryfikował pod względem spełniania wymogów formalnych (kompletność wniosku i załączników) oraz spełniania kryteriów przyznania dofinansowania. Wniosek, złożony przez przedsiębiorcę w wersji papierowej lub elektronicznej, wprowadzany był do systemu informatycznego Syriusz. Rozpatrując wniosek PUP weryfikował, poprzez sprawdzenie w CEIDG oraz bazie REGON, czy należy się wsparcie dla danego przedsiębiorcy. Sprawdzano czy działalność była prowadzona w momencie składania wniosku jak i w miesiącach, które zostały wskazane do obliczenia spadku obrotów gospodarczych w 2019

¹⁸ z dnia 31 lipca 2020 r. i 21 września.2020 r.

i 2020 r. Wykorzystując dostępny w systemie Syriusz raport ZUS sprawdzano, czy przedsiębiorca nie zalegał z opłatami składek na ubezpieczenia społeczne i czy zatrudniał pracowników. Wypłacając kolejne raty dofinansowania każdorazowo sprawdzano, czy przedsiębiorca nie zawiesił lub czy nie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej oraz czy nadal nie zatrudnia pracowników. Wykonane czynności weryfikacyjne dokumentowano wydrukiem z CEIDG, z bazy ZUS oraz w rejestrze elektronicznym wniosku w rubryce „uwagi”.

W PUP nie było dokumentacji, potwierdzającej prowadzenie weryfikacji podawanych we wnioskach wysokości obrotów w okresach przyjętych do wyliczenia ich spadków.

Dyrektor PUP wyjaśniła m.in., że: *wszystkich wniosków nie weryfikowano w tym zakresie. Kierowano się tym, iż wnioskodawca składając wniosek oświadcza m.in., że informacje podane przez niego we wniosku są zgodne z prawdą i jest świadomy odpowiedzialności za składanie fałszywych oświadczeń. Wysokość podawanych we wnioskach obrotów weryfikowano w przypadkach, gdy wnioskodawca nie podał ich wysokości lub podana wartość była rażąco niska oraz na podstawie posiadanej przez PUP wiedzy o wnioskodawcy z wcześniejszych kontaktów w sprawie wsparcia z FP. W praktyce PUP posiadał bardzo ograniczone możliwości weryfikacji podawanych przez przedsiębiorców w oświadczeniach obrotów. W tym celu należałoby wzywać wszystkich wnioskodawców do okazania ksiąg rachunkowych, dostarczenia zaświadczenia z administracji skarbowej lub skierować do niej wnioski o potwierdzenie danych wykazanych w oświadczeniach.*

Wsparcie wypłacane było bez zbędnej zwłoki od momentu zaakceptowania wniosków. Wpłaty pierwszej raty wsparcia dokonane zostały w przeciągu dwóch dni roboczych od momentu zaakceptowania wniosków. Kolejne raty zostały wypłacone w okresach miesięcznych (art. 15zzc ustawy o COVID-19).

Przyjęta forma złożenia wniosków w postaci papierowej wynikała z decyzji przedsiębiorców.

Po wypłacie trzeciej transzy – w miesiącu następującym po miesiącu, w którym dokonano wypłaty ostatniej transzy – kolejny raz w bazie CEIDG sprawdzano, czy przedsiębiorca prowadził działalność przez wymagany okres. Po zakończeniu okresu dofinansowania każdorazowo przedsiębiorca otrzymywał informację o rozliczeniu umowy. Powyższe informacje wysyłano pocztą, mailem lub za pośrednictwem portalu praca.gov.pl, jeśli wniosek był złożony drogą elektroniczną.

(akta kontroli str. 61-68, 93-98)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do *dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli*. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 2 marca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka
/-/

Kontroler
Marek Wójtowicz
Główny specjalista k.p.

/-/

¹⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.